

ԵՆՃԱՍ ԴԻԴԷԻ ՀԵՏ ԿԸ ԾԱՆՈԹԱՅԱՅ

Իսկ ԵնՃաս Աթոս փութով կը տրեկով իրենց բռնած ճամբան՝ Ելան բլուրն ի վեր, Որ բարձրութեամբը քաղաքին վրայ կ'իջնէ, Եւ կը դիտէ վերէն գէփ մարտնչներ, ԵնՃաս պերճ դաստակերտին վրայ կ'ապշի, Որ որ երբեմն հովուականքեր կային լոկ, Կը հիանայ դըռներուն վրայ, ժըխորին, Սալայատակ ճամբաներուն քաղմամբորս։ Տիրացիները փութալան կ'աշխատին։ Ոմանք պարիսպ կը կանգնեն, բերդ կը շինեն, Եւ կը գլորեն ձեռքով քարեր անէթթի։ Ոմանք իրենց համար տան տեղ կ'որոշեն Եւ անոնց չորս կողմն ասղոսներ կը բանան։ Եւ ուրիշներ կ'ընտրեն ատեան, դատաւոր Եւ ծերակոյտ սուրբ։ Կը փորեն ոմանք հոս Դասահանգիստ, հոս ուրիշներ կը դնեն Թատրոններու համար խորունկ հիմունքներ, Եւ ժայռերուն ծոցէն ոմանք կը կտրեն Ոմանք պարիսպ կը կանգնեն, բերդ կը շինեն Թատրոններու համար քաղաքը բարձրաբերձ։ Այսպէս և նոր քարանայ տաքուն օրերուն Մեղունքուն գործը կ'ենայ ժիրքինը Դասակաթիթի դաշտերուն մէջ, Երբ ոմանք Դուրս կը հանեն ազգին սերունդը զարգուն։ Ոմանք լոյժ մեղրը գանգելով կը թնամբեն, Կը լեցնեն մազերն անուշ նեկտարով։ Եկողներուն բնօր կ'առնեն ուրիշներ, Եւ ուրիշներ գուռն կ'առնելով կը վանեն Սրբաներէն գոռններու շրջն անգործ։ Աշխատութիւնն այսպէս կ'ենայ կը գեղայ, Ուսնուշահոտ մեղրը ծոթիին կը բուրէ։

«Ո՛ր երանք՝ անոնց, ըսաւ ԵնՃաս, Որոնք աւա կը բարձրանան պարիսպներն»։ Ու քաղքին ծայրը կը դիտէ տեսնուն։ Եւ, (հրաշալի բան), ամպին մէջ ծածկւում՝ Դերս կը մըտնէ, կը խառնուի ամբարին, Եւ ինքն ամէն մարդէ անտես կը մընայ։ Անտառ մը կար քաղքին մէջտեղ հովանաւտ Եւ գեղապարճ, ուր մղուելով փունիներն Հովէն, Ծովէն, փորեցին հողն ու զբտան Ահրապարան երկվարին կատափն հոն Որ որ զըշտոյն Հերա ըսիք էր իրենց։ Դըշան՝ որ ազգն հռչակաւոր պիտ'ըլլար Մարտերու մէջ Եւ շատ պարեք ընչաւէտ։ Սիգնունհին Դիգէ ճիշտ հոն կը կանգնէր Հերայի մեծ մեհեան կը, ճոխ՝ ձօներով Եւ վեհապատ աստուածուհոյն գորտեթեամբ։ Պըզընձէ յեմն աստիճանաց վըրայէն կը բարձրանար, էին մարդակ ու գերան Պըզիմով զօղուած Եւ ազուրուած, Եւ ծղխինին Պըզիմաձուլ զըռններու մէջ կը ճընչէր։ Այս անտառին մէջ նախ նոր բան մ'երեցաւ Անոր աշփին Եւ անոր վախը մեղմեց։ Հոն առաջին անգամ անոր սըրտին մէջ Փըրկութեան լոյս մը նըշուլեց, Եւ երկայն

Տանջանքներուն լաւագոյն ելք մը յուսաց։ Մինչ դըշտոյնն ըսպասելով կը դիտէր Ամէն մասերն այն հոյակապ տաճարին, Կը հիանար նոր քաղաքին բախտի վրայ, Վարպետներուն ճարտարութեան ու մըրցման Եւ գործերուն գեղեցկութեան ու կերպին, Իլիական գուպարներն հոն կը տեսնէ Կարգաւ գործուած, արիւնդուշտ այն մարտեր Աշխարհալուր եղած արդէն՝ հռչակուած։ Եւ տեսնէ հոն Պըրիսպան, Սարդիին Եւ երկուքին ալ ռիւերիմ Աթիլէսն։ Ան կանգ առաւ ուսաւ լալով։ «Ո՛վ Աթոս, Երկրի վըրայ ո՛ր տեղն է այն, ո՛ր գաւառն Որ չըլլայ մեր դժբախտութեամբը՝ Էցուն։ Ահա Պրիսպ։ Ուրեմն հոս ալ կը յարգուն լաւութիւններն, հոս ալ արցունք կը կորզէ Թըշուտուլիւնն, Եւ մահացուաց արկածներն Հոս ալ սրբուներ կը յուգեն զԷթուլեամբ։ Վախը՝ երբժէ Եւ փարսէն։ այս համբան Երկուքնուս ալ պիտի ըլլայ փըրկարար»։

Այսպէս ըսաւ, Եւ սիրուն ու միաճոց Նըկարներուն վըրայ պատիր ու տնտի։ Կուրճէն հառայն, Եւ յորդ արցունքն աշփրէն կը ցայտէին, զի կը տեսնէր թէ ինչպէս Հոս տրովացի երիտասարդ քաջերէն Աթալեցին հալածական կը փախէր Պերգամայի չուրջը, Եւ հոն Աթիլէս Կարգին վըրայ ցըցունապարզ խորխոս՝ ինչպէս կը հալածէր փրոխլացիին, Գիշ հեռու։ Լալով ճանչցաւ Հըռեսոսի մասնուած Վըրաններուն փեղկերը ինչ՞՝ ձիւնաթոյր, Զորոնք՝ անոր նախկին քունի մէջ՝ Տիգեանն Արիւնդուշտ նախնիրներով որդոց։ Դարձուց անոր հրաշունչ ձիւնը բանակ՝ Դեռ Տրոյիոյ արտոններէն չըկրած, Դեռ իշխման Գըսանթոսի չուրերէն։ Եւ ուրիշ կողմ՝ առանց գէնքի կը փախի Հէք պատանին Տրոյի, որ սիրտ էր բերք Յարձընելու անհաստատ մըրցակցի՝ Աթիլի վրայ։ Իր ձիւնէն կը տարուի Գորսայս ինչպէ՞ կախուած պարսպ իր կառքէն, Դեռ տանձ ձեռքն, Եւ իր զուռին ու մագերին Ընդթարչ գետին, ու տէգն որ կուրծքը ծակեց՝ Փոշիին մէջ ծայրովն ապուս կը զըծէ։ Իսկ տրովացի կիներու խումբը տըխուր իրենց կուրծքերը ծեծելով ձեռքերով, Մեհեան կ'երթան ապալելու ոխերիմ Աթենասին, Եւ քօղն անոր ձօնելու։ Աստուածուհին զուխը մէկդի դարձուցած Աթերը կար գետին գամած կը բռնէ։ Եւ ուրիշ կողմ՝ երեք անգամ Աթիլէս Քաջընչելով տնունչ դիակն Հեկտորի Իլիական պարիսպներուն չորս բլուրն, Յետոյ զայն հորը կը ծախէ զըրամով։ Կուրծքին խորէն ան մեծ հառաչ մը փըրցուց Երբոր տեսաւ աւարն ու կառքն ու դիակն իր մըրեմմին, Եւ Պրիսպմար ըլլաւ Որ յաղթողին կ'արկաւո՞ւ աշն անգէն։ Հոն խառնուողին մէջ ալ ինքզինքն իսկ ճանչւ։ Աթալեցի իշխաններէն պայաքուած։ (ցաւ՝ Զանչցաւ ան հոն արեւելեան փաղանգներն,

Ու Արշալոյսի խափշիկ գաւկիս զենուզարդն:
Ամհհամուզ Պենթեսիլէն կը տեսնէ
Ամազոնեան զընդին զըլուի՝ մահակածն
Վահաններով զինուած բոլոր, եւ կ'եռայ
ինք մարտկուհին՝ ոսկի գօսի մը կապած
իր բաց ծիծիկ ներքեւ՝ անթիւ բիրաւոր
Մարտիկներու միջեւ, եւ կին թէպէտեւ՝
կը խիզախէ կըրօն մըղել մարդոց դէմ:

Մինչ ինչեաց Կարդանացին հիասթափն՝
իր ուն ուրուշն եւ աշուրները զամած
կը դիտէր այն զարմանալի նըկարներն,
Տաճար եկաւ Դիդէ դըշխոյն հրաշագեղ
Եւ իր շորս դին պատանիներ բազմահոյլ:
Ջերգ Արտեմիս կ'առաջնորդէ Կինթոսի
Գագաթը, կամ Եւրոտասի փաթ պարն,
Եւ բիրտաւոր Որիթոններ կը խըռնին
իր երկու կողմն, ինք կապարճն ուսը զարկած
կը ճեմի՝ բարձրը քան ամէն դիցուհի,
Եւ ցընծութիւն մը գանխով ներս կը սողայ
կը սըպլըրդի Լատոնի՝ սըրտին մէջ:
Ասպէս Դիդէ զըւարթակն կը ճեմէր
ժողովուրդին մէջէ՝ յորդոր կարողալով,
Հըրամաններ տալով որ շուտ աւարտեն
Հնիտթիւններն իր ապագայ պետութեան:
Աստուածունէոյն տաճարին զուռն հասնելով,
Դիդէ դըշխոյն շըրջապատուած զէնքերէ՝
Նըստաւ միշին զըմբէթին տակ՝ բարձրագահն:
Հոն երբ օրէնք եւ իրաւունք կու տար ինչ
եւ կը բաժնէր աշխատութիւնն ու զործերն
Արդար չափով եւ կամ լիճակ կը ձրգէր,
Յանկարծ տեսաւ ինք ինչեաց՝ որ ահա
Մեն բազմութեամբ առաջ կու գան Անթէոս
Եւ Սերգեստոս ու կորովին Կլովանթոս,
Եւ դեռ ուրիշ Տեւկրացիներ, զոր դըժնէ
Սեւ փոթորիկը ցըրուելով ծովուն վայր՝
Քըշնը ձրգեր էր հեռաւոր ափունքներ:
Ալպէցաւ մնաց ինքն ինչեաց, պաղեցաւ
Եւ Աբատէս՝ ցընծութեանն ու վախէն:
Իրենց սըրտերը կ'եփէին սեղմնու:
Չեռքերն անոնց, բայց դեռ էլքին անվըստահ՝
Իրենց հոգին տագնապի մէջ կը ծըփար:
Դեռ եւս ամպին մէջ ծածկւում զգախոր՝
Կ'ուզէին գիտնալ թէ ինչ էկեր իր գլուխին:
Որ ապն էին նաւատորմիդ թողեր,
Պատճառն ինչ էր իրենց գալուն. զի անոնք
Եկած էին մէն մի նաւէ ընտրանք,
Եւ մեծագոյ ղէպ ի տաճար կու գային
Թոյլտրուցիւն եւ օգնութիւն հայցելու:
Երբ դըշխոյին առջեւ գիրենք մըտուցին
Եւ տըրուեցաւ անոնց հրաման խօսելու,
Իլիոնէ՝ անոնցմէ մեծն՝ բովըսաւ
Հանդարտ սըրտով այսպէս ըսել Դիդէի.

«Ո՛վ թագուհի, որուն շնորհնց Արամազդ
Կառուցանել նոր պետութիւն եւ քաղաք
Ուրդարութեամբ նուանել ազգեր ամենի,
Մենք չուսուական տրովազացիքս՝ հողմավար
Ծովէ ի ծով՝ եկած քեզի կ'աղայենք,
Մեր նաւերէն հեռացուր հուրը դըբիւմ:
Խնայէ ազգի մը բարեպաշտ, ըսփոփէ
Մեր արկածներն. աւարելու չենք եկած
Մեր սուրերով լիբեական թերափներն,

Ոչ ձեռ ափերը թալլելու, գերփելու.
Սըրտերնուս մէջ չըկայ 'պոսիս բըռնութիւն,
Ոչ յաղթուողին մէջ ժըպրհուսթիւն այդպիսի:
Երկիր մը կայ, երկիր մը շատ վաղմիւ,
Հըրօր՝ զէնքով եւ արգաւանդ իր հողով
Ջոր Հնդկներն Երեկորենայ կ'անուանեն,
Ուր կը բնակէր երբեմն զագն Խնոտրեան.
Իրենց թոռներն՝ ինչպէս համբան արդ կ'ըսէ՝
Պետին անուամբ զայն Խոտայեա կը կոչեն:
Մենք ղէպ ի հոն կը դիմէինք, երբ եկաւ
Յանկարծակի փոթորկայոյդ Ռիտին,
Եւ միացած մոլեգնաշունչ Հարաւին
Ալէկոնց ծոփն եւ ըզմեզ ցըրուելով՝
Քըշնց որ մէկն աներեւոյթ հուններու,
Որն ահաւոր խութերու, որն ընկըղմեց.
Քիչերը կըրցանք հոս ձեռ ափուները հասնիլ:
Բայց ի՞նչ տեսաւ մարդիկ են այս տեղացիք,
Կամ կ'այ գաւառ մ'այլեան խութդուծ բարբարոս
Որ ներէ այդ սովորութեան, վարմունքին.
Մեզ կը զլանան աւազն անգամ հրիւսէր.
Չեն թողոր մեզ եւ մեզի դէմ կը գոռան
Երբ ոսքերին հազիւ ցամաք պիտի դնենք:
Բայց եթէ դուք կ'արհամարհէք մարդկութիւնն
Ու մահացու զէնքերը, զէթ վախցնէք դուք,
Չի աստուածները կան՝ որոնք կը յիշեն
Չարն ու բարին: Մեր արքան էր ինչեաց,
Փան զոր արդար ու բարեպաշտ մարդ չըկայ,
Ոչ ալ մարտն ու զէնքի մէջ վեհազոյն:
Հակատագիրն էթէ այն մարդը պահէ,
Եթէ ան դեռ կը ծըծէ սիւքն էթերին
Եւ չէ թաղուած ըստութիւնուն մէջ անգութ,
Մի՛ վախեալ, բնաւ երբեք պիտի չըզղչաս
Դուն նախ անոր բարիք ընել մըրցելու:
Մենք սիւկուլեան աշխարհին մէջ ունինք դեռ
Ըլլայ քաղաք, ըլլայ զէնքեր ու դաշուք,
Եւ տրովական զարմէն չըքերն Ալեստէս:
Թող մեզ ներուի ցամաք քաշել հովերէն
Քայքայուած մեր նաւատորմին՝ ու կըտրել
Կայմ եւ թի ձեռ անտառներէն, որպէս զի՝
Եթէ տըրուած է մեզ դիմել Լատիոն,
Դըտնելով մեր արքան ու մեր ընկերներն,
Ուրախ զըւարթ ղէպ Խոտայեա նաւարկենք:
Իսկ թէ մեզի համար չըկայ փըրկութիւն,
Եւ ըզքեզ, ո՛վ մանալաւ հայր Տեւկրեանց,
Լիբեական ծովուն անդունդը կըլլեց,
Եւ չըմրնաց այլ եււը յոյս Յուլոսի,
Ծովաշընքնք իրթանք գոնէ Սիկիլեա
Ուրիշ եկանք՝ եւ մեր պատրաստ բնակավայրն՝
Հոն Ալեստէս թագաւորին չուքին տակ»:

Իլիոնէն լըռեց. բոլոր Տեւկրացիք
Շըլընջեցին հաւանութեան հեծելնով:
Դիդէ՝ աչքերը գետին՝ կարճ կը խօսի.
«Փարատեցէք վախերիդ, ո՛վ Տեւկրացիք,
Հոգ մի՛ ընէք. պարագաները դըժնէ
Եւ պետութիւնն նորակաւորոյ կը ստիպեն
Ջիս այդպիսի խըստութիւններ ընելու,
Եւ պահպանել տալու բոլոր սահմաններս:
Ո՛վ ի՞նչ գիտեր ինչեացի ցեղն, որո՛ւ
Անծանօթ են Տրոյա քաղաքն, հերոսներն,
Արութիւններն եւ հըրդենները մարտի.
Փիւնիկեցիք այդքան տըգէտ ու բիրաւ չեն,

Ոչ ալ արեւը տիրական քաղաքէն
Այնքան հեռու կը լըծէ իր նըժոյգներն:
Ո՛ր ալ ուզէք երթալ՝ դաշտերը կորնեան,
Եւ կամ թէ մեծ երեկոյնեայն, յերթսեան
կամ սահմաններն եւ Ակեստէս արքային,
Եւ կը զըրկեմ ձեզ անվտանգ, ապահով,
Եւ ձեզ կ'օգնեմ ալ բանալով իմ գանձերս:
Իսկ թէ ուզէք հետս այս երկիրն հաստատուիլ,
կանգնած քաղաքս ձերն է, շուտ քաշեցէք
հաստաորմնիդ ցամաք, պիտի խնամեմ
ես տիրացին եւ տրովացին անխտիր:
Ո՛ր էր թէ ինքն իսկ թագաւորն ինչէաս
Նոյն հտտոսէն մըլուած՝ ըլլար հոս ներկայ:
Բայց խնդրակներ պիտի զըրկեմ որ փընտռեն
շոյվեզերքներն, յուզեն բոլոր Լիբիան,
Մի՛ գուցէ ան այս կողմս ինկած՝ անտառի
կամ քաղաքի մը մէջ չըրջի մոլորուն»:

Այս խօսքերէն քաշալերուած՝ սիրտ առած,
Հայրն ինչէաս եւ կողովին Աթասէս
Անմիջապէս կ'ուզէին ամաք պատռել:
Նախ ինքն Աթաս ինչէասին կը խօսի.

«Աստուածորդի՛դ, արդ՝ հինչ մըռքի վըրայ ես.
Անա ամէն բան կը տեսնեմ ապահով.
Գլտնեւեցան նաւերն ու մեր ընկերներն.
Հատ մը միայն կը պակսի, ան զոր մենք իսկ
Անդրնդասոյդ տեսներ, ուրիշ ամէն բան
Անա կ'ելլէ Մօրդ քսածին համեմատոյ»:

Իր խօսքն հազիւ ըմբոսցուցեր էր Աթաս՝
Իբրբոր գիրեմէ չըրջապատող ամպն իսկոյն
ձեռքընեցաւ, ցըրուեցաւ բաց օդին մէջ:
Յանկարծակի փայլատակեց ինչաս
Լուսապայծառ եւ գերահաւշ շողիւնով.
Դէմքն ու թրկուռն աստուածակերպ. մայրն
[ինքնին

Գեղեցկութիւն չընչեց որդւոյն մազերուն,
Տըւաւ դէմքին ծաղիկ տիղջ ծիրանին,
Եւ աչքերուն չընաշխարհիկ շնորհներ:
Այրպանն այդպէս կ'աւելցրէ փողոկրին գեղն,
Այդպէս չըքնաղ՝ արծաթին ու կուճը պարեան՝
կը ցաթեն երբ զըրկէ գիրեք լէճ ոսկին:
Այսպէս յանկարծ երեւնալով ամենուն,
Ենչէաս իր խօսքը կ'ուզէ զըշխոյն.

«Անաստի՛կ եմ Տրովացի ինչէասն
Հոս աղջնեւիդ, ան զոր դուք արդ կը փընտռէք,
Լիբէական ալիքներէն մազապուր:

Ո՛վ զըշխոյ, զու եղաք միայն, միայն դուն
Որ Տրովայի անպատմելի փշտերուն
կարծակեցար, եւ Զոյներուն ցումնքէն
Պըքածն միացորդը՝ ծովեմու, ցաւաքի
վըտանգներէն ալ ոգեպալաւ եւ նշուուն,
Եւ զուրկ ամէն միջոցներէ՝ նըպաստէ՝
Քու քաղաքիդ, քու տանըդ մէջը արիւր:

Արժանաւոր շնորհակալիք ընել քեզ
Մեր ուժէն վեր է, ո՛վ Դիդէ, վեր նոյնպէս
Տիեզերքին վըրայ քան իմ ու ցըրուած
Դարդանացւոց ուժէն. սակայն աստուածներն,
[Թէ՛ երբեք բարին խնամիդ աստուած կայ,
Կայ թէ երբեք արդարութիւն ըստած բան]
Եւ գիտակից միաբոյ իր գործած լաւութեանց՝
Պիտի կըլլան քեզ արժանի փոխարէն:
Ո՛ր երջանիկ դարը ծընաւ քեզ արդեօք,

Ո՞ր վեհագոյն ծընողքն աշխարհ բերաւ քեզ:
Որչափ ատեն գետերը ծով ընթանան,
Յորչափ լիքան ստուերն իր շորս դին պըտտի,
Յորչափ աստղերն երկընքին մէջ պըճըրտան՝
Պիտ՝ հըռչակեմ միշտ փառքդ, անունդ ու գո—
[վեստդ

Աշխարհի ո՛ր անկիւնն ալ զիս ընդգրգէ
Ըստ, ու ալ ձեռքն երկընցոց սիրելի
Իլեռնէին, Սերետտին՝ ձախն, եւ յետոյ
Միւսնեռնն, քաջ Գիասին, քաջ Կովասթին:
Ապշեցաւ նախ Դիդէ ի տես դիւցազնի,
Ետքն յուզուեցաւ անոր այնքան վիշտերէն.

«Ի՞նչ բախտ քեզ, ո՞վ աստուածորդիդ, ըստ
[նէ,

կը հաւածէ այդպիսի մեծ վտանգներով.

Ի՞նչ զօրութիւն քեզ կը մըլէ վայրենի
Եւ անողորմ ափերու վրայ: Դուն ուրեմն
Այն ինչէասն ես զոր Աստղիկը չըքնաղ՝
Փըռելգալան, քաջ Գիասին ափին վրայ՝
Նըխաւ Դարդան Անթիստին: Տեւեղերի
Եւ Սիդոն գաւը կը յիշեմ, տարազիր
Հայրենիքէն՝ ի թընդիր նոր պետութեան
Ոգնութեամբ հօրս. այն ժամանակ հայրս Բէլ
Ընչեղ կիպրոսը կը թալլէր, և կ'իշխէր
Անոր վըրայ յաղթական. այն տեսնէն
Եւ իմացայ Տրովադայի կործանումն
Ու քու անունդ եւ պեղաւտգեան արքաներն.
Եւ ինք թէպէտ եւ թըշնամի տրովացւոց՝
Մեծ գովեստներ կու տար անոնց, եւ կ'ըլլէր
Թէ ինք սերած է տեւրականն հին ցեղէ:
Եկէք ուրեմն, ո՞վ մարտիկներ, եւ մըտէք
Մեր յարեկերուն տակ. նըման բախտ ու ուզեց
Որ ես ալ շատ տանջեց քայնէ՛լ արշալուրին
Եւ վերջապէս հաստատուիմ այս երկրին մէջ:
Փորձ փշտերու՝ գիտեմ օգնել թըլուտոին»:

Այսպէս կ'ըլլէ, եւ ինչէասն արքունիք
կը տանի շուտ. կը հրամայէ նըւէրներ,
Ձոհներ զըրկել աստուածներուն տաճարներն:
Ինչէասին ընկերներուն ալ չոյնպէս
Դէպ ի ծովափ քըստն հատ հզ կը զըրկէ,
Հարիւր մազեղ խոզ, հարիւր գէր գառուկներ
Մօրերունն հետ եւ Բակգոսի ցընձութիւնն
Ու պարգեւներն. իսկ տանը ներսն՝ արքունի՝
Շըքըղութեամբ կը զարդարեն պերճազեղ
Եւ լայն սրահն. մէջտեղ սեղան կը դրնեն:
Բուր որմերը կը վառին ծիրանի
Կիտուածագարդ ճարտարագործ գորգերով.
Սեղանին վրայ անբաւ արծաթ անօթներ՝
Ուր կը չոզան ոսկեղըրուած՝ վաղմի
Ազգատունին սկիզբէն՝ երկայն կուլ կարգով
Անհուն դէպքեր, իր պապերուն, հայրերուն
Քաջութիւններն ու վեհ գործերը չըքնաղ:

Բայց ինչաս՝ որ հայրենի գորովէն
կը տանջուէր, իսկոյն ծովափ կը զըրկէ
Աթասն որ այս ամէնն ըսէ Զուլտին,
Եւ նաւերն զայն առնէ քովը բերէ.
Գորովազուժ հօրն ամէն հոգն ու մտածումն
Եր իր Զուլտ զակնին վըրայ: Բաց սակէ
կը հրամայէ որ Զուլտն հետը բերէ
Իլիոնի կործանումէն ազատած
Նըգաղաքիկն եւ ոսկեհուլ պարճ խըլայն՝

Իբրեւ ընծայ՝ եւ նըկարէն չղաշատեն
Եզերահիւս քրքրմատեսակ ականթով.
Չըքնաղ զարդերն Հէլենէին արգունհի՝
Գեղազանակ ընծաներն իր Լետա մօր,
Ձոր նէ բերած էր Միկէնքէն, երբ կու գար
Դէպ ի Տրոյա՝ ապօրինի հարսնիքին:
Ատոնց հետ նոյնպէս գաւազանը կ'ուզէ,
Ձոր Իլեոնէ՝ Պրիամոսի Դուստրերէն

Երիցագոյնն՝ ատենով ձեռքը կ'առնէր,
Եւ լանջազոյ մարգըրտայեռ իր մանեակն,
Եւ հրկկարգեան պըսակն ոսկի եւ գոհար:
Արդ Աթատէս այս հրամաններն ըստանձնած
Դէպ ի նաւերը կը դիմէ փութաճնմ:
Թարգմ. Հ. Ա. ՂԱՅԻԿԵԱՆ
ԵՆԷԱԿԱՆ ԳԻՐԻՔ Ա.

ՅՈՒՐԵԼԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ Ս. ՂԱՅԱՐՈՒ ՄԷՁ

ՄԱՐԿԻԳՈՒԹԵԱՆ կեանքի իրական թատերարեմիւն վրայ իւրաքանչիւր ան-
հատ դեր մը կը ներկայացընէ՝ աւելի կամ նուազ կարեւոր, աւելի կամ նուազ աչքի
զարնող, կամ շատաչ հանող: Արժանաւոր դերակատարը՝ դրուատիք կ'ընդունին, հա-
կառակները՝ պարսաւանք: Կան այնպիսիք՝ որոց հանրազգային գործոց համարը կը
ծափահարուի բովանդակ մարդկութենէ, եւ կամ անոր մեծագոյն մասէն, ուրիշներ՝
որոց արդիւնալից կեանքը հանդիսապէս կը տօնուի ամբողջ ազգէ մը, եւ են այնպիսիք
ալ՝ որոց արժանիքը աւելի ամփոփ սահմանի մը մէջ ծանօթ ըլլալով՝ կը զովարա-
նուին ընկերութենէ մը եւ կամ ընտանեկան շրջանակէ մը: — Ահա այս վերջիննե-
րուս կը վերաբերէր այն յորեկեան հանդէսը, որ տարւոյս Յունուարի 17ին կատա-
րուեցաւ Ս. Ղազարու կղզեկիս մէջ:

Սակայն անձկագոյն շրջանակի մը մէջ արժանապէս տրուած դրուատիքը՝ դրուա-
տուած անձին գործերուն յարգը չի փոքրկացընէր, ինչպէս ներկայ գտնուող սակա-
ւաթիւ հանդիսատեսներու ծափահարութիւնը՝ արժանապէս գովուած դերակատարի մը
իրական արժէքին նուագութիւն չի նշանակեր:

Վերոյիշեալ հանդիսին ենթական էր՝ Ս. Ղազարու այժմեան Աթոռակալ կամ
Վանահայրն՝ Հ. Դաւիթ Նազարեթեան վարդապետն, որուն յիսնամեայ քահանայու-
թեան յորեկնէն անբաժան՝ կը տօնէր Միարանութիւնս նաեւ նորա կրօնական եւ
ուսումնական գործունէութեան յիսնամեակը:

Իրօնք եւ Գիտութիւն. ահաւասիկ այն նուիրական աւազանը, որուն մէջ՝ այսպէս
ըսեմ՝ կը մկրտուի Միսիթարեան մը, յետ երկար տարիներու պատրաստութեանց իւր
մանկական եւ պատանեկան հասակի շրջաններուն մէջ: Ազգէն՝ Միարանութեանս
գիրկը աւանդ ընծայուած հայ երեխան, վանքիս որդիանալով՝ կը վերընծայուի Ազգին,
նուիրելով ինքզինքն աշխատելու իւր բոլոր կեանքով եւ ոյժերով՝ անոր հոգեկան եւ
մտաւորական զարգացման եւ բարոյն, քարոզութեամբ բանին կենաց եւ ուսումնական
ու մանկավարժական աշխատութիւններով: Գործիք մ'է նա այնուհետեւ Աստուածային
Նախախնամութեան ձեռքին մէջ, Փոքրիկ — Միսիթար մը՝ Հսկայ — Միսիթարին գծած
ծրագրին վրայ՝ անոր բազմաշահ եւ վսեմ, աստուածահաճոյ եւ ազգագոյն ձեռնարկը
շարունակելու կոչուած: